

Täysistunto

Torstai 28.10.2021 klo 16.00—17.58

2.1. Suullinen kysymys EU:n sosiaalisesta ilmastorahastosta (Sebastian Tynkkynen ps)

Suullinen kysymys SKT 185/2021 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Tynkkynen.

Keskustelu

16.01 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suuri mediakohu pitäisi Suomessa nousta lautapelien sijaan siitä pelistä, jota täällä Euroopan mantereella todellisuudessa käydään. Tässä EU:n pyörittämässä pelissä summat ovat niin järkyttävän suuria, että leikkiseteleistä loppuisi äkkiä tila kesken, kun nolliä on nollien perään.

Pelin yleisin sääntö on tullut tutuksi viimeksi elpymispaketin kohdalla: mitä huonommin hoidat talouttasi, sitä suuremman rahasäkin saat palkkioksi. Sosiaalisen ilmastorahaston seurauksena tämä sääntö on nyt saamassa uuden tarkennuksen, jonka mukaan mitä huonommin hoidat ilmastoasiasi, sitä suurempi palkinto on tiedossa. Ja Suomen rooli on jälleen toimia avokätisenä pankkiirina, joka ei kysele rahojensa perään.

Elpymispaketin sanottiin olevan kertaluonteinen, ilmastorahaston kerrotaan olevan määräaikainen. Onneksi hallituksemme ei sentään ole ikuinen. Ettekö kuitenkin näe tätä iänikuista kaavaa, joka toistuu kerta toisensa jälkeen?

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.02 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen juuri ollut Saksassa eilen ja toissapäivänä, ja sielläkin media on kysynyt, [Perussuomalaisten ryhmästä: Kuinka kalliiksi tulee?] millä tavalla Suomi suhtautuu niihin joihinkin äänenpainoihin ja avauksiin, mitä Euroopasta on kuulunut suhteessa tähän elpymisvälineeseen siitä, olisiko tämänkaltaisen mekanismi syytä toistaa. Olen hyvin suoraan siihen vastannut, että tämä ei ole missään nimessä hyväksyttävää, Suomi ei tule hyväksymään toista elpymisvälinettä, toista tämänkaltaista mekanismia. Me näemme, että se on kertaluonteinen. Se on tähän kriisiin, koronakriisiin, tarkoitettu, ja sitä ei olla vielä edes toimeenpantu, joten meidän vastauksemme tähän on hyvin suora: Tämä on kertaluonteinen. Me emme hyväksy toista vastaavankaltaista välinettä.

Mitä tulee tähän sosiaaliseen ilmastorahastoon, myös tähän me olemme hallituksessa muodostaneet kantamme. Me suhtaudumme tähän erittäin kriittisesti, ja tämä kanta on myös eduskuntaan toimitettu.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Tynkkynen.

16.03 Sebastian Tynkkynen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! EU:ssa kyhättävän sosiaalisen ilmastorahaston suuruudeksi on kaavailtu 72,2 miljardia. Totuttuun tapaan Suomi on taas maksajana, ja meidän tappioksemme on tällä kertaa laskeskeltu 840 miljoonan euron pottia.

Komission esityksen mukaan päästökauppaa ollaan nyt laajentamassa tieliikenteeseen ja rakennusten lämmittämiseen. Suomalaisille nämä ovat jo entuudestaan pelottavan tuttuja säveliä politiikkojen suusta. Polttoaineen pumppuhinnat hirvittävät jo nyt työmatkalaisia, ja taloaan lämmittävä kärvistelee talvikuukausina lämmityslaskunsa kanssa.

Ministeri Mikkonen totesi, että Suomen kanta komission ehdotukseen ei saa olla ehdoton ”ei” ja vaihtoehtoja pitää selvittää. Kun hallituksen politiikkaa seuraa, ei sille ole enenkään ollut kynnyskysymyksenä rahan lahjoittaminen Eurooppaan, korkeammat polttoaineen hinnat tai kasvavat lämmityskulut. Oletteko valmiita sanomaan tällä kertaa jollekin näistä ”ei”? [Perussuomalaisten ryhmästä: Suora vastaus, kiitos!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Mikkonen.

16.04 Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä EU:n Fit for 55 -paketista eli ilmastolainsäädännön kokonaispaketista: Suomi on pitänyt todella tärkeänä sitä, että paketin kokonaisuudella päästään vähintään 55 prosentin päästövähennykseen. [Perussuomalaisten ryhmästä: Entä kustannusvaikutukset?] Se on myös se tavoite, mitä Suomi puheenjohtajakaudellaan ajoi. Ja nyt me olemme muodostaneet kantoja näihin erillisiin esityksiin. Ne ovat täällä eduskunnassa myös käsiteltävinä, ja olemme tähän uuteen päästökaupan laajentamiseen suhtautuneet avoimesti.

Me olemme sosiaalirahoitukseen suhtautuneet erittäin kriittisesti. Näemme kyllä sen tarpeen, mitä tarvitaan oikeudenmukaiseen siirtymään, mutta olemme katsoneet, että olisi hyvä, että tehdään ennen kaikkea kansallisesti näitä toimia, niin kuin me olemme tehneetkin. Me olemme esimerkiksi tukeneet öljylämmityksestä pois siirtymistä niin kotitalouksille kuin myös kunnille ja seurakunnille juuri sen takia, että auttaisimme ihmisiä pois fossiilisesta energiasta, sitä kautta saisimme ilmastopäästöt [Sebastian Tynkkynen: Ei vai kyllä?] vähenemään ja toisaalta tukisimme niitä muita vaihtoehtoja. Ja tämä oikeudenmukaisuuden näkemys [Puhemies koputtaa] on vahvasti esillä meidän omassa politiikassamme. [Sebastian Tynkkynen: Ei tullut vastausta!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Purra.

16.06 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on päättänyt tehdä maailman kunnianhimoisinta ilmastopolitiikkaa ja että Suomi on hiilineutraali yhteiskunta 2035. Tämä siis maassa, jonka julkinen talous on rapakunnossa ja jossa ulkona on yleensä aina kylmä, välimatkat ovat valtavan pitkiä ja auto on käytännössä välttämätön, metsien määrä on kasvanut 50 prosenttia viimeisen 50 vuoden aikana ja päästöjä on jo laskettu 38 prosenttia vuoden 2003 tasosta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

Perussuomalaiset ovat esittäneet, että tätä hiilineutraalisuustavoitetta pitää maltillistaa Euroopan unionin ja oleellisten kilpailijamaidemme tasolle. Hallitus on toista mieltä, kuten myös kokoomus.

Haluaisin kysyä: Miksi Suomen pitää tehdä eniten? Miksi emme voi tehdä ilmastotoimia edes saman verran kuin oleelliset kilpailijamaamme, niin ettei suomalainen olisi aina maksaja? [Välihuutoja]

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.07 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on ajanut kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa paitsi kansallisesti myös eurooppalaisella tasolla. Tämä on kysymys, jota me olemme aikaisemminkin tässä salissa useita kertoja käsitelleet. [Jani Mäkelä: Vastaa kysymykseen!] Se syy, minkä takia me ajamme kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa, on tietenkin se, että se on aivan välttämätöntä, [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] jotta me voimme taata lapsillemme ja lastenlapsillemme kestävämmän tulevaisuuden. Me olemme jo myöhässä — kun me katsomme ilmastotoimia, kansainvälisesti me olemme jo myöhässä, ja meidän pitää tehdä enemmän ja nopeammin, jotta meillä on yhteisesti tulevaisuus olemassa. Mutta se toinen syy on puhtaasti taloudellinen: Kun me ajamme kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa kansainvälisesti, me samalla edesautamme lukuisten suomalaisten yritysten toimintaa, toimintaedellytyksiä ja bisnesmahdollisuuksia. Suomessa tehdään maailman parasta ilmastoteknologiaa — meillä on edelläkävijäyrityksiä vaikka kuinka paljon — ja kun me ajamme kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa kansainvälisesti, suomalaiset yritykset ja sitä kautta suomalaiset työpaikat tästä tulevat hyötymään.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

16.08 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kysymyshän on siitä, mikä on sen kunnianhimon hinta. Te totesitte, pääministeri, että Suomi ei tyydy eikä lähde mukaan elpymispaketteihin, mutta esimerkiksi Kauppalehden pääkirjoituksessa 25.10. on todettu, että tässä on elpymispaketin elementtejä. Silti teidän kantanne on se, että te ette sano ehdottomasti ”ei” vaan selvitätte jotain. Mitä te nyt selvitätte? Ettekö te voi yksinkertaisesti ilmoittaa, että Suomen viiden miljoonan kansa ei aio osallistua Euroopan 450 miljoonan ihmisen sosiaaliturahastoihin tukemaan heidän elämäänsä, vaan me haluamme, että varat käytetään suomalaisten tukemiseen, heidän elämässään sähkölaskujen ja liikenteen tukemiseen? Eli kysyn: Miksi te ette sano nyt ”ei”, kun tässä on elpymispaketin elementtejä? Mitä te nyt selvitätte? [Eduskunnasta: Hyvä kysymys! — Välihuutoja]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ja siellä, kuka vastaa? Ministeri Tuppurainen.

16.09 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä hallituksen kanta on tässä harvinaisen selkeä ja selkeästi ilmoitettu: se on erittäin kriittinen. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä — Puhemies koputtaa] Ja se on painava lausunto, joka on toimitettu eduskuntaan, joka tulee antamaan suuressa valiokunnassa siitä oman näkemyksensä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

Tämä ei ole myöskään elpymisväline, koska se elpymisväline oli reaktio tähän globaaliin pandemiaan. Siinä erityisessä tilanteessa oli EU-perussopimustenkin mukaan mahdollista ottaa komission laina, jolla sitten jäsenmaita tässä tilanteessa taloudellisesti autetaan. Mutta tässä olisivat kysymyksessä päästökauppatulot, kun päästökauppaa laajennetaan tie- liikenteeseen ja asumiseen, niin siitä saatavilla tuloilla muodostettaisiin tällainen uusi ilmastotoimien sosiaalirahasto. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ja nostetaan polttoaineen hintaa!]

Tehtäköön sekin selväksi, että Suomen hallitus ei sen tarkoitusperiä vastusta, päinvastoin — me haluamme, etteivät tavalliset ihmiset joudu kärsimään ilmastotoimista. Mutta tätä ilmastorahastoa me katsomme erittäin kriittisesti, koska näillä uusilla EU:n omilla varoilla piti maksaa takaisin tämä EU:n elpymisvelka, ja tästä kannasta me pidämme kiinni [Juha Mäenpää: Omilla veroilla!] ja viestimme sitä, vaikutamme ennakkoon aktiivisesti.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mäkelä.

16.10 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tällaisissa asioissa kyllä mikään ”erittäin kriittinen” ole mikään kanta. Tuollaisessa paketissa joko ollaan mukana tai niissä sitten ei olla mukana. Eli ”erittäin kriittinen” kyllä tarkoittaa sitä, että siinä ollaan mukana ja se on hallituksen linjaus.

Suomelle on tulossa valtava lasku, ettekä te edes halua kertoa meille, miten valtavan lasku. Valtava lasku liikenteelle, valtava lasku teollisuudelle, valtava isku maamme teollisuuden ja työllisyyden kilpailukyvyille. Ennestäänkin meillä on investointilama, ennestäänkin meiltä meinaa lähteä työpaikat maasta, ja sitten te kaadatte lisää laskuja tänne. Mistä raha menee tähän päästökauppaan? Ei kai se seinästäkään tule niin kuin pankkiautomaatissa. Jostakin se raha sinne syötetään, mikä tähän sosiaalirahastoon laitetaan. Missä on meidän ennakkovaikuttamisemme EU:ssa? Missä on eduskunnan mahdollisuus vaikuttaa siihen, mikä on Suomen linja näihin asioihin Euroopassa, ennen kuin komission esitys tulee? [Välihuutoja] Miksi te piilottelette näitä asioita eduskunnalta? Miksi te sanotte, että odottakaa komission esitystä? Ei silloin enää siihen asiaan käytännössä pysty vaikuttamaan. Missä on eduskunnan mahdollisuus puuttua tähän? [Antti Lindtman: Oliko siinä kaikki?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Saarikko.

16.11 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin, tästä on olemassa nyt esitys, johon Suomi on muodostanut kannan, jota eduskunta parhaillaan käsittelee. Suomen hallitus on esittänyt eduskunnalle sellaisen kannan, että me emme kannata sosiaalirahastoa osana ilmastopakettia. [Antti Lindtman: Niin, tuliko selväksi? — Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Näin on toimittu. Ja yritän vielä hiukan perustella, vaikka oletan, että tässä salissa aika moni jakaa tämän näkemyksen, miksi emme kannata.

Kuten ministeri Tuppurainen hyvin totesi, periaate on oikea. Ilmastonmuutoksen, sen vakavan tilanteen torjuntaan, niiden toimien laskun maksajaksi eivät voi joutua yhteiskunnan pienituloisimmat, ei meillä eikä muualla. Näin me ajattelemme. Mutta me olemme luoneet pohjoismaisen hyvinvointimallin, jonka taustalla on korkea verotus, mutta sille myös vastineeksi yhteiskunnan turvaverkko heille, jotka sitä tarvitsevat, toimeentulotukijärjestelmä kaikkein viimesijaisimpana. Se on pohjoismainen hyvinvointimalli ja sitä me ha-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

luamme puolustaa, sitä me haluamme muille EU-maille perustella, sitä me voimme jopa suositella. Se on erinomainen malli, ja siihen malliin ja sen logiikkaan ei istu ajatus siitä, että me [Puhemies koputtaa] maksaisimme muiden maiden sosiaalipolitiikkaa. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä — Ben Zyskowicz: Hyvä puhe!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Elomaa.

16.12 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Päästökauppa on Suomelle [Hälinää — Puhemies koputtaa] kallis pala.

Puhemies Anu Vehviläinen: Anteeksi, minä haluan tähän kohtaan nyt sanoa, että on aika häiritsevää, että täällä on koko ajan pieni meteli päällä. Kunnioitetaan aina sitä puhujaa, jolla on puheenvuoro. — Ja nyt, edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

Kiitoksia, puhemies! Päästökauppa on Suomelle kallis pala. Koen epäoikeudenmukaiseksi, että sosiaalirahaston varoja käytetään esimerkiksi sähköautojen lisäämiseen Puolassa, kun samanaikaisesti meillä Suomessa autoilun kustannukset ovat Euroopan kärkiluokkaa. Tarve yksityisautoilulle täällä on pitkistä välimatkoista johtuen suurempi kuin valtaosassa Euroopan maista. En pidä myöskään ajatuksesta, että eteläisemmän Euroopan lämpimämmissä maissa tehdään suomalaisen veronmaksajan piikkiin talojen energiaremontteja, kun täällä ihmisten lämmityskulut uhkaavat nousta pilviin tulevana talvena eikä EU-rahaa remppoihin ole tulossa.

Arvoisa puhemies! Kysyn asianomaiselta ministeriltä, koko hallitukselta: Kokeeko hallitus työn alla olevan sosiaalisen ilmastorahaston kohtelevan suomalaista veronmaksajaa oikeudenmukaisesti? Jos ei, niin mitä te ministerit aiotte tehdä tämän virheen torppaamiseksi? Tekojen aika on nyt, ei sitten, kun asiat on päätetty. Te vastaatte, että olette sitä vastaan. Teettekö sen varmasti? [Jukka Gustafsson: Neljä kertaa on vastattu jo!]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Mikkonen.

16.14 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Mielestäni tähän kysymykseen on aika monta kertaa jo vastattu. Olemme sanoneet, että meille on tärkeää, että EU saa tuon tavoitteensa, vähintään 55 prosenttia päästövähennystä, ja me katsomme tätä pakettia kokonaisuutena. Meidän tehtävämme on varmistaa, että EU saavuttaa tuon tavoitteen. Nyt Glasgow’n ilmastokokouksen alla me tiedämme, että tämä miinus 55 prosenttiakaan ei riitä. Me tarvitsemme vielä nopeammin ja enemmän toimia.

Mutta tämä sosiaalirahasto, mistä tässä on puhuttu: me näemme tämän periaatteen tärkeänä. Meidän pitää auttaa ihmisiä tässä vihreässä siirtymässä, mutta olemme suhtautuneet tähän malliin, mikä on esitetty, erittäin kriittisesti. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kriittisesti vai kielteisesti?] Katsomme, että meidän pitää tehdä kansallisesti näitä toimia. Edustaja Elomaa sanoi, että emme hyödynnä EU-rahaa kotimaassa lämmityspolttoaineiden hinnan alentamiseen. Itse asiassa hyödynnämme — juuri sillä, että me siitä elpymisvälineestä merkittäviä summia nyt osoitamme kotitalouksille ja kunnille öljylämmityksestä luopumiseen ja sitä kautta [Puhemies koputtaa] autamme suomalaisia kotitalouksia irti fossiilisista. [Puhemies: Aika!]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Orpo.

16.15 **Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä sosiaalista ilmastorahastoa ei pidä hyväksyä. Tämänäyttypisen toiminnan pitää kuulua kansalliseen substanssiin, ja teidän, meidän hallituksemme, pitää tehdä sellaisia ilmastoratkaisuja, että se lasku ei lankea suomalaisten kotitalouksien maksettavaksi, eikä erityisesti ainakaan pienituloisille. Kysyisin vielä tämän asian kerran ja selkeämmin: kun te nyt olette päättäneet olla kriittisiä tähän [Eduskunnasta: Erittäin kriittisiä!] — tai vastustatte — niin aikooko Suomi hakea samanmielisiä liittolaisia sieltä EU-pöydistä ja kaataa tämän ratkaisun? [Ben Zyskowicz: Hyvä! Se oli ainakin selvä kysymys, entä vastaus?]

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Tuppurainen.

16.16 **Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä asia on nyt eduskunnan käsittelyssä, ja odotan, että suuri valiokunta lausueessaan tästä tulee myöskin vahvistamaan sen viestin, mikä Suomen hallituksella on, eli että me suhtaudumme tähän uuteen sosiaalirahastoon erittäin kriittisesti. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Olemme asiasta käyneet keskustelua, edustaja Orpo, paitsi niiden meidän useimmiten talouspolitiikassa samanmielisten maiden kanssa myös niiden kanssa, jotka katsovat tätä asiaa hieman erillä tavalla. Olen itse tavannut tulevan kevään puheenjohtajamaan Ranskan kollegani, eurooppaministeri Clément Beaunen, jolle olen viestittänyt nämä Suomen näkemykset etukäteen, aktiivisesti, ennakkoon vaikuttaen, jotta puheenjohtajamaa, joka neuvotteluita myöhemmin tulee johtamaan, tietää Suomen kannan hyvissä ajoin etukäteen.

Tämä on, puhemies, erittäin merkittävä periaatteellinen kysymys. Suomen hallitus ei halua, että Euroopan unionin välinein ryhdyttäisiin maksamaan kotitalouksille suoria tulotukia. Sosiaaliturva pysyköön kansallisessa päätösvallassa. Tämä on meidän linjamme. Odotan, että eduskunta vahvistaa sen.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Mykkänen.

16.17 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin se ajatus, että Suomen tai koko Euroopan pitäisi kääntyä taaksepäin ilmastotoimissa, on näivettyvän Suomen tie. [Vihreiden ryhmästä: Hyvä!] Elinkeinoelämä odottaa johdonmukaisuutta, määrätietoista, loogista ja kustannustehokasta eteenpäin menoa.

Mutta tämä sosiaalirahasto on itse asiassa väärin rakennettu. Tässähän kriteerinä olisi, että rahaa saa hiilidioksidipäästöt per henkilö mukaan. Sen takia Puola saisi yli seitsemän miljardia, Suomi vain muutaman sata miljoonaa, kun me olemme jo tehneet liikenteessä ja asumisessa päästövähennyksiä. Hyvä, että vahvistitte, että siihen haetaan liittoumaa ja kaadetaan tämä.

Kun puhutaan EU:sta ja rahavirroista, monikymmenkertaisesti isompi asia on se, mitä tapahtuu yhteisen velan säännöille. Pääministeri on väläyttänyt sitä, että EU:n velkasäännöissä tulisi investoinnit laskea ulos. Valtiovarainministeri on sen torpannut, eilen en eurooppaministeriltä saanut oikein vastausta. Pääministeri, voitteko vakuuttaa, että suomalaisen tarkan markan ja vastuullisen velkapolitiikan linja ajetaan myös Euroopassa jatkossakin voimaan?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 126/2021 vp

Puhemies Anu Vehviläinen: Pääministeri.

16.18 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin eilen ja toissapäivänä Saksassa, ja siellä keskustelin istuvan liittokanslerin ja myös todennäköisen tulevan liittokanslerin kanssa myös Euroopan taloussääntöjen uudistamisesta ja kerroin, että Suomi suhtautuu tähän kysymykseen erittäin tiukasti. Me näemme, että meidän pitää olla huolissamme jäsenmaiden velkakestävyydestä ja meidän pitää pitää huolta siitä, että Euroopan yhteinen talous on mahdollisimman kestäväällä pohjalla.

Komissio tulee antamaan todennäköisesti ensi vuoden puolella esityksensä siitä, millä tavalla näitä taloussääntöjä uudistettaisiin. Me vastustamme esimerkiksi perussopimusten avaamista, me emme sellaista voi hyväksyä. Samanaikaisesti meidän on kuitenkin nähtävä myös ne tarpeet, mitä meillä on maanosana investointien suhteen. Tätä keskustelua tullaan Euroopassa hyvin laajasti käymään.

Mielestäni meidän pitää myös katsoa hieman Euroopan ulkopuolelle, mitä tällä hetkellä tapahtuu esimerkiksi Kiinassa tai Yhdysvalloissa, ja havaita se, että itse asiassa juuri näissä maissa esimerkiksi panostukset tutkimukseen ja tuotekehitykseen, [Puhemies koputtaa] monet investoinnit ovat voimakkaassa kasvussa ja Euroopalla ei ole varaa myöskään tästä jäädä jälkeen ja menettää tätä kautta kilpailukykyään.

Kysymyksen käsittely päättyi.